СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 193. Джерзі Сити, Н. Дж., вівторок, 20 серпня 1935. — VOL. XLIII. No. 193. Jersey City, N. J., Tuesday, August 20, 1935. THREE CENTS

ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО НЕВТРАЛЬНОСТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

ВАШИНҐТОН. — Сенатори Кларк і Най, що провадять слідство в справі великих зарібків на виробі муніції в останній світовій війні, домагаються від сенатської комісії закордонних справ, щоб вона приготовила плян невтральности Злучених Держав, іще заки вибухне війна денебудь. На їх думку, Злучені Держави повинні чимскорше оголосити заяву невтральности, бо як уже вибухне війна, тоді уряд мусить станути по чиймсь боці. На підтвердження свого домагання вони оголошують досі незнаний лист з 1915 р. тодішнього секретаря стейту Ленсінга до президента Вилсона, в якому жалується секретар, що позички аліянтів, затягнені в Злучених Державах, спричинюють нашому краєви важкі заклопотання.

ВЕЛИКІ МАНЕВРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ҐВАРДІЇ.

ПАЙН КЕМП (Ню Йорк). — Тут приміщено головну кватиру маневрів Національної Ґвардії. Є це найбільші маневри Ґвардії в історії Злучених Держав. В цій околиці сконцентровано 17,000 членів Ґвардії, а ціла отся армія, що цього року бере участь у маневрах, начисляє 36,000 людей. Вони рекрутовані з 8 стейтів і творять Першу Армію. Її фронт розтягається з нюйорського стейту аж до Пенсилвенії.

ДЕПОРТУЮТЬ 300 НЕБАЖАНИХ ЧУЖИНЦІВ.

НЮ ЙОРК. — З Бофало приїздить до Ню Йорку залізничий потяг із 300 небажаними чужинцями, призначеними до депортації. Є це збиранина найріжнороднійших чужинців, від кримінальників аж до політичних агітаторів, що прибули до Америки давніше і не приняли горожанства.

РОСІЙСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА КОНСОЛІДУЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — На основі засад церковної політики, принятих свого часу собором православних російських церков у Клівленді, висвячено в неділю, 18-го серпня ц. р., в епископи з призначенням для Дітройту архимандрита Єроніма Іхернова. Чину хиротонії довершив архиепископ Злучених Держав і Канади, Віталій. Були крім нього присутні ще й інші достойники православної церкви.

ПОТВЕРДЖУЄ, ЩО НА УКРАЇНІ ВИГУБЛЕНО 8 МІЛІОНІВ ЛЮДЕЙ „ПОЛІТИЧНИМ" ГОЛОДОМ.

НЮ ЙОРК. — Герстові ґазети поміщують низку статей Адама Тодола, що був високоплатним технічним інжиніром у Совєтах. З уродження Росіянин (батько його був урядником сибірської залізниці), покинчив високі школи, був замішаний у революційний протицарський рух, утік до Німеччини, звідси прибув до Америки, став комуністом і поїхав у 1931 р. на Україну. Там стрінувся із Скрипником, котрий колись на Сибірі побував у домі його батька, і від нього довідався, що число вимордуваних голодом на Україні виносило 8,000,000 людей. Про Скрипника каже, що його замордували за те, що противився політиці виголоджування. Від ґенерала Балінського, що був правою рукою міністра війни Ворошилова, довідався, що голод на Україні та в інших частях Совєтів, головно на Кавказі, був нарочно насаджений Сталіном, щоб розправитися з тими, що не хотіли приняти колективізації. Положення в Совєтах у 1933 р. було катастрофальне; треба було висилати червону армію для здавлення ворохобні. Тоді лалишив Тодол Совєтщину і приїхав без ніяких засобів до життя в Америку. Потверджує в цілости відомости, подані Фредом Білом, знаним з процесу в Ґастонії, Савт Керолайна.

РОДЖЕРС І ПОВСТ БУДУТЬ ПОХОРОНЕНІ В ОКЛАГОМІ.

ВЕНКУВЕР (Бритиш Коломбія).—Летун Джов Кросон привіз на літаку тіла вбитих у катастрофі Вила Роджерса і Вайлі Повста. Їх похорони мають відбутись у стейті Оклагома.

СЕНАТОР БОРА КАНДИДАТОМ НА ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Бора дістає найбільше голосів у пробному голосуванні на кандидатів на президента Злучених Держав при виборах у 1936 р. з боку републиканської партії. Бора сказав, що прийме кандидатуру, коли „нарід схоче мати його кандидатом".

НАЦІСТИ В АМЕРИЦІ ПРИСЯГАЮТЬ.

ЯФАНК (Лонґ Айленд, Ню Йорк). — У неділю, 18-го серпня, відбулася в недалекім німецькім літнім таборі парада, в якій взяли участь коло 5,000 учасників, у більшости делеґатів німецьких націстичних організацій із стейтів Ню Йорк, Ню Джерзі й Пенсилвенія. Вони перевели муштру, відбули промови, а на закінчення вислухали промов і склали присягу, що боронимуть німецьке імя перед наклепами,

БЕЗРОБІТТЯ ПІДКОПУЄ МОРАЛЬ.

Недавно премієр провінції Онтеріо, Гепборн, заявив: „Перед кількома роками люди голосилися до допомогової канцелярії з опущеним на очи капелюхом. Нині входять вони туди зухвало. Ми маємо фарми, де треба помочі, одначе робітників важко знайти. Одною з причин цього сумного явища є упадок моралі. Уряд повинен звертати трохи уваги і на податковців".

Притім Гепборн заявив, що часописи повинні на безробіття глядіти з економічної точки погляду, а не з партійної.

ВІЙТІВСЬКА СВАВОЛЯ.

Недавно відбувалося в Марковій, пов. Підгайці, районове щеплення коней проти носатини. Коли приїхала лікарська комісія і почала урядувати, молоді хлопчики і дівчата з цікавости й собі прийшли подивитись на щеплення. Між іншими був також молодий хлопчик Українець Авґуст Колісник, котрого місцеві Поляки дуже не люблять. І коли Авґуст Колісник приближився до місця, де відбувалося щеплення, причепивсь до нього солтис з криком, щоб зараз забирався до дому, а коли цей не хотів, солтис закликав волосного війта з Заволоки, Мушинського, і щось йому сказав. Негайно зловили Авґуста Колісника і публично почали бити, куди попало, опісля звязали його великим мостузом і привязали до підводи і так відіхали до Заволоки. Цілий час дорогю били його по грудях, голові і куди попало. Цікаво, що коли солтис сказав, щоби приніс хто мотуз до звязання, то ніхто не хотів іти, аж знайшовся панський підлизник (льояльни Русін) Володимир Королевич (Ілька) і приніс такого довгого мотуза, начеби мали вязати Бог зна скільки людей. Таке нелюдське поступування війта Мушинського і нашого таки сватка Королевича викликало в селі велике обурення.

ЩО 50-ТИЙ ЧОЛОВІК У ПОЛЬЩІ ПРОСТУПНИК.

Кримінальна статистика в Польщі каже, що в 1934 р. доконано 657,883 проступки. Це значить, що пересічно кожний 50-тий чоловік у Польщі проступник. За 10 останніх літ скількість проступків зросла на 80%. Найбільше злочинів доконано у воєвідстві станиславівським, тернопільським і люблинським. Найбільше доконано крадіжів, бо 471,716. Це свідчить передовсім про великий зріст нужди населення.

ЗЛОВЖИВАННЯ В КИЇВСЬКОМУ Й ОДЕСЬКОМУ ТОРГСІНІ.

Партійна контрольна комісія для київської округи оголосила рішення, що стверджує величезні втрати київського й одеського Торгсіну наслідком недбальства і розкрадання державних фондів. Рішення оголошує строгу нагану бувшому управителеви української філії Торгсіну, Братнікови, і багатьом урядовцям київської й одеської філії. Рішення стверджує, що контроля народнього комісаріяту внутрішньої торговлі над діяльністю Торгсіну була недостаточна.

ОГОЛОСЯТЬ ІСТОРІЮ РОЗСТРІЛЯНИХ У ВІЙНІ КАНАДІЙЦІВ.

Гарі Е. Мон, воєнний кореспондент, що мешкає тепер у Торонті, незадовго видасть книжку про тих канадійських жовнірів, що їх воєнний суд у часі війни позасуджував на розстріл за трусливість і дезерцію. Дотепер у Канаді було переконання, що в часі великої війни за трусливість і дезерцію не розстріляли ні одного жовніра. Люди думали, що таких жовнірів замикали десь у невідому тюрму, а по скінченню війни їх позвільнювали. Показується, що це не відповідає дійсности.

У книжці, яка має появитися, буде поіменний список розстріляних Канадійців, з коротким описом злочинів.

НАГОРОДЖУЮТЬ ЗА ЗРАДУ РОДИЧІВ.

Кореспондент американської аґенції Інтернешенел Нюз Сервис, Линдсей Перон, у депеші з Москви пише таке:

„Большевицький уряд щойно відзначив 15-літню дівчину за донос проти свого батька й матери, і що помогла їх запроторити в тюрму.

„Вона подала обвинувачення на свого батька за те, що крав збіже і кінське мясо. За це його засудили на 10 років тюрми.

„Потім вона подала донос на свою матір, котру потім засадили на три роки тюрми.

„В нагороду за це дочка одержала платню по 30 рублів місячно, у признанні принципу, що уряд вищий від батька й матери.

„Часопис „Піонерская Правда" (з Москви), що є органом дітей, кандидатів на большевиків, описує докладно ту історію, називає донос на батька й матір геройством, доносчицю геройкою, а всю баламучену дітвору в Московщині заохочує — наслідувати 15-літню доносчицю, нову большевицьку геройку, малощо не святу".

До того докотився большевизм, що донос став тепер у Росії признакою геройства, а донос дитини урядовцям на рідного батька й рідну матір — найвищою признакою геройства!

ПОДАТКИ РУЙНУЮТЬ ХЛІБОРОБІВ.

У північно-східніх воєвідствах Польщі зліцитовано впродовж червня ц. р. 325 маєтків і фільварків. Продали їх банки і кредитові товариства за незаплачені податки.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ШКОЛА.

„Комуністіческоє Просвещеніє" принесло допис про школу в Страчеві, описуючи бійки між управителем школи і вчительками. Допис зазначує, що цього управителя, Белінова, судили торік за вбивство і засудили на рік примусових робіт. Він кілька разів розводився, покидаючи жінку та діти. Через нього сімох учителів перенесено до інших шкіл. А проте він залишається дальше на своїм місці та в комуністичній партії.

ЗДИЧІННЯ.

В селі Делеєві, повіт Підгайці, вийшла одна 72-літня старушка в ліс на гриби. Переходячи лісом, 20-літній нерідний син видідовото-читальні напав на старушку (свою тету) та знасилував її.

ОНТЕРІО БЕРЕТЬСЯ ДО БЕЗРОБІТНИХ.

На нараді онтерійського уряду запала ухвала, що 1-го серпня ц. р. всі здорові безженні безробітні будуть викреслені з допомогових лист і вислані на фарми до роботи. Роботу на фармах мають також приняти батьки безробітних родин.

Премієр підніс, що в часі, коли з усіх усюдів попитують за робітниками, нема потреби живити людей з публичних податків.

Далі премієр заявив, що установлено окремий комітет, котрий після дослідів має вияснити, в який спосіб дасться зменшити видатки на допомогу.

„ПРАВОРЖОНДНОСЬЦЬ".

В селі Славнюф, над Пілицою (Польща), приходила до школи дочка ротмістра уланів, Козьмінського, в мужеськім скавтовім одязі. Катехит цієї школи по даремнім упімненні відіслав дочку ротмістра зі школи до дому. Незабаром зявився батько Козьмінської з дрючком у руці в клясі підчас лекції катехита, наказав дітям вийти з кляси і почав катехита визивати й окладати його дрючком, куди попало. Місцеві власти не взяли в оборону катехита. Ротмістра покищо не покарано.

З БОРОТЬБИ ПРАВОСЛАВНИХ З УНІЯТАМИ.

В Завидові коло Мукачева більша половина села перейшла на православія і як православні так і унияти мають свої окремі церкви і кладовища. Коло гр.-кат. церкви є старий цвинтар у посіданню греко-католиків. Дня 7. липня ц. р. православний священик Петро Угрин зайшов на старий цвинтар і відправляв там панахиду і парастас. Було це перед полуднем у часі Служби Божої. Гр.-католики, а головно їх священик Карло Січ вийшов з церкви і зачав розганяти православних з кладовища. Через це зачалася сварка, а потім православні кинулися на священика Січа так, що той утік на парохію. Щоб відстрашити православних, які товпою зібралися коло приходства, священик Січ два рази вистрілив у повітря. На це православні розбіглися. З огляду на велике обурення православних, Січ залишив село Завидово і під охороною жандармерії перейшов зі своєю родиною до Мукачева.

ОСИ НА РАТУНОК ГОРОДОВИНИ І САДОВИНИ.

В околицях Чатам, Онт., випустили на поля один рід ос, привезених з Японії і виплеканих у домініяльній лябораторії у Белвил, Онт. Ті оси мають ту прикмету, що винищують хробаки і молі, які є шкідливі для кукурузи і бросквинь.

ОДНОГО ОБВИНУВАЧЕНОГО БУДУТЬ БОРОНИТИ 200 АДВОКАТІВ.

Перед військовим судом у Кишеневі (Бесарабія) відбувається процес проти професора теольогічного виділу, Константінеску Ясі, якого обвинувачують у комуністичній діяльности. До оборони підсудного зголосилися 200 адвокатів. Крім того на процесі виступлять понад 800 свідків.

В ОСЕНИ ВІДБУДЕТЬСЯ ПРОЦЕС ЗА ВБИВСТВО ПЄРАЦЬКОГО

ВАРШАВА (Польща). — Польські часописи пишуть, що слідство в справі вбивства міністра Пєрацького вже закінчене. Судова розправа відбудеться в осени. Перед судом станугь, за польськими відомостями, 10 членів Організації Українських Націоналістів.

НИЩАТЬ УКРАЇНСЬКУ МОЛОДЬ.

КОЛОМИЯ (Галичина). — З усіх шкіл Польщі усунули трох молодих Українців, учнів коломийської ґімназії, а то Ігоря Руденського, Ярослава Явного й О. Колтика. Як причину усунення подала польська шкільна влада: протидержавна діяльність.

КАРАЮТЬ УКРАЇНЦІВ І ЗА ЗБІРКИ НА РЕЛІҐІЙНІ ЦІЛИ.

СЯНІК (Лемківщина). — Сяніцьке старосто покарало 6 членів місцевого церковного братства, кожного гривною по 3 зл., за те, що збирали на реліґійні цілі.

ДАЛІ ВИВОЗЯТЬ ДО БЕРЕЗИ.

ЛЬВІВ. — Через Львів повезли при кінці липня таких Українців до Берези Картуської: Тому Кордубу з Тернополя, студента Процишина з села Настасова й учителя Трача зі Зборова. Вивезено їх до концентраційного табору адміністраційним порядком, значить без суду, а тільки на підставі здогадів влади, що вислані є небезпечні для держави.

ЗАМКНУЛИ „СОКІЛ" У ЯВОРОВІ.

ЯВОРІВ (Галичина). — Старосто припинило діяльність товариство „Сокіл" у Яворові під закидом, що воно переступає своєю діяльністю межі статута.

ВСЮДИ „НАЦІОНАЛІСТИ" І „КОНСПІРАЦІЯ".

МОСКВА (Росія). — „Правда" доносить, що в Києві засудив військовий суд на смерть чотирох урядовців комісаріяту хліборобства за обманства в торговлі кіньми. Разом з ними засуджено на вязничі кари десятки інших, що були замотані в „торговельну конспірацію". До цього додається, що багато з винуватих були „білоґвардійцями" і служили офіцирами в давній царській армії. Отой засуд дав притоку, що знову пишеться про сепаристичний рух на Україні, про український націоналізм, про самогубство Скрипника і т. п.

СТАЛОСЯ В ПАРИЖІ ТЕ, ЧОГО МОЖНА БУЛО НАДІЯТИСЯ.

ПАРИЖ. — Переговори в справі мирного залагодження конфлікту між Італією й Етіопією не довели до ніякого позитивного висліду. Мусоліні дав знати, що не приймає умов, предложених йому Великою Британією. Над цею справою будуть іще радити на Раді Ліґи Націй, яка зійдеться 4-го вересня ц. р.

УСТУПКИ ЕТІОПІЇ НЕ ПОМАГАЮТЬ.

ПАРИЖ.—Етіопський уряд дав до пізнання, що він радо прийме чужу допомогу в економічних, фінансових і адміністраційних справах. Англія і Франція готові погодитися, щоб ту контролю віддати в руки Італії. Але і це не задовольняє Мусоліні. Він тепер хоче дістати владу над цілою Етіопією й у всіх справах.

ШАХТ ПРОТИ НІМЕЦЬКИХ ЗАГОРІЛЬЦІВ.

БЕРЛІН.—Д-р Гяльмар Шахт, міністер економії і президент державного банку, підкреслив у своїй промові величезні заслуги, які положив Гітлер для відбудови Німеччини. Разом з тим він підніс, що Гітлер має теж економічну програму. Та переведенню цеї програми шкодять найбільше націстичні загорільці своїми ексцесами проти Жидів. Шахт зазначив, що німецький нарід уже визволився зпід впливу Жидів і буде далі розвиватися на всіх ділянках своїми власними силами і відповідно до свого ідеалу. Що далі буде з Жидами, про це вирішить держава. Покищо Жиди мають право вести бизнеси. Тому всяка аґітація з бойкотом жидівських склепів чи товарів є протизаконною. Дурні протижидівські вигуки чи якісь-там побиття Жидам шиб шкодять Німеччині й відбиваються погано на її економічній і фінансовій стороні. Щоб Німеччина піднеслась економічно, треба, щоби був порядок. Жидівську квестію вирішать закон і уряд, а не одиниці зі своїми самочинними актами, які тільки шкодять державі, а німецькому народови не приносять чести.

ПРОПАЛИ ВАЖНІ ДОКУМЕНТИ.

КАЇРО (Єгипет). — Виявляється, що в розбитім італійськім літаку згинули не тільки визначні італійські провідні сили, але й дуже важні документи. Літак цей мав військові мапи Етіопії, а також тайні умови, які були заключені між висланником італійського уряду і поодинокими начальниками ріжних етіопських племен. Кажуть далі, що це були оригінали, а копій нема. Все те згоріло. Саме через ті документи держано цілий той лет у великій таємниці.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$ 2.00	One year	$ 2.00
На пів року	$ 1.25	Six months	$ 1.25
В Джерзи Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

В Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ІМІҐРАНТСЬКИЙ „РЕКЕТ"

Іміґраційний уряд розкрив „іміґрантський рекет", що розгалужений на кождий стейт держави та, за обчисленнями іміґраційних урядників, коштує іміґрантів річно коло міліона долярів.

Іміґраційний уряд почав займатися поважно цею справою, як тільки ухвалено по війні перші закони про обмеження іміґрації. З часом питання чужинців стало таке поважне, що уряд установив спеціяльне слідче тіло для розсліду цеї справи. Недавно тому якраз ці слідчі урядники й розкрили публично цікаві факти про визискування іміґрантів.

Іміґраційний „рекет" обіймає властиво два „рекети". Один з них наживається на переході іміґрантів зпоза границі в Америку. Цей „рекет" це пачкарство до краю людей, що без цього не мали би можности дістатися сюди правною дорогою. Другий „рекет" відноситься вже до леґалізування побуту перечкованого іміґранта. Цей другий „рекет" став предметом спеціяльної уваги розслідників.

Леґалізування побуту перепачкованого іміґранта полягає звичайно в набуттю горожанства. До горожанства, як відомо, треба подати дані, з котрих було би видно, що аплікант прибув до краю нормальною, законною дорогою.

Безправний чужинець звичайно в таких справах відноситься до якогось політичного клюбу, або до якоїсь корабельної аґенції, або якоїнебудь іншої орґанізації, що за готівку готова на всяку „службу". Орґанізація відсилає такого іміґранта до „рекетіра", котрий помагає йому роздобути горожанські папери фальшивою дорогою. Кошти такої допомоги виносять від 50 до 2,500 долярів. Та одною заплатою справа звичайно не кінчиться, бо „рекетіри" скоро знаходять дороги роздобувати від іміґранта дальші оплати. Робиться це при помочі зовсім простої загрози, що на випадок, як він не буде далі платити, чого від нього домагаються, то про його безправний побут у краю може довідатись іміґраційний уряд.

Уряд береться енерґійно до знищення цього „рекетірства". Американські ґазети щиро помагають цій кампанії уряду всіми засобами, що стоять до розпорядимости преси. Вони бачать у цьому „рекетірстві" ще й небезпеку корупції уряду, як це видно з того, що розсліджуючі урядники розкрили досить доказів на засудження за визиск чужинців 10 іміґраційних урядовців.

ВИЛ РОДЖЕРС І ВАЙЛІ ПОВСТ

Оті два імена не тільки заповнили цілі сторони американських і світових ґазет, але заповнили теж серця міліонів великим смутком.

Розбився літак і в однім моменті позбавив Америку двох „типових" Американців, яких імена відомі не тільки в Америці, але й у цілому світі. А відомі ті імена не з того боку, що Вил Роджерс і Вайлі Повст походили з якогось визначного роду, що були великими міліонерами. Бо знані вони з того, що кождий з них на свій лад був на службі для свого народу, а то й цілого людства.

Нема такої людини в Америці, що цікавиться життям, щоб не знала про тих обидвох людей. І нема такої культурної людини в світі, щоб про них не чула.

Вил Роджерс був, як кажуть, „національною інституцією". Хто читав американські часописи, той кождого дня ранком заглядав за тим, що подає Вил Роджерс у своїх коротеньких комунікатах. А в них містив він кождого дня на гумористичний лад зладжені свої обсервації про найважніші події в світі, а головно ті, що відносяться до Америки. Там він подавав дуже влучні характеристики ріжних людей, що виступають на публичнім овиді й вирішують громадські справи. Там він у жартовливий спосіб відкривав неодну правду, неодну слабу сворону ріжних політичних партій, чи їхніх лідерів, там він торкавсь і найважніших суспільних проблєм. Маючи доступ до перших жерел, до місць, де вирішувалися найважніші справи, до осіб, які заважували на таких вирішеннях, він мав завжди якнайкращі інформації. Він знав ріжні тайни, інтриґи і т. п. І це давало йому змогу глядіти на життя не такими, як в інших, очима. Тому і його гумористичні завваги не були собі звичайними „джоками". Це були в жартовливий спосіб уложені нераз дуже бистроумні завваги, за якими слідкували президенти держави, політики, фінансісти і т. п.

Вил Роджерс перейшов добру школу життя. І хоч щастя йому сприяло і він добився буквально з нічого величезного міліонового маєтку і величезної слави, то все те не змінило його індивідуальности. Хоч пересиджував з багатьома королями хоч президенти держави славилися, що були його приятелями, Вила Роджерса це все не зміняло. Ріжницю пізнати тільки в тім, що приставання з видними і серіозними людьми збудило амбіцію в „кавбоя" з Оклагоми в тім напрямі, що він почав у життю ще більше працювати, ще більше доповнювати своє знання, і ще більше вглиблюватися в серіозні життеві питання, які він розвязував перед масами у питомий йому гумористичний спосіб. Він почував себе завжди одним, що вийшов з тих мас, точніше: з низів, і з тими масами жив, коли писав свої статті, чи виступав на радіо, або в театрі, або на екрані. А що все те було природне й щире, то й збільшало за кождим разом популярність Роджерса. Тому не диво, що він став укінці американською необхідністю.

Вайлі Повст, так як і Роджерс, син Оклагоми, був іншого характеру. Роджерс був балакун, а Повст мовчаливий. І він теж вийшов з низів. І він був надзвичайно скромний. І то навіть до цеї міри, що цілковито не використовував під матеріяльним оглядом своїх великих осягів на полі летунства. Адже Повст облетів цілий світ двома наворотами! Він, що за дитинства втратив підчас нафтової експльозії одно око, доводить своєю витревалістю до цього, що стає найбільшим летуном світа, що доконує найсміливішого лету довкола світа, який і досі не має собі рівного. Крім того його лети не були ніякими імпрезами для добуття розголосу, дешевої реклями і роблення на ній потім грошей. Бо навіть тепер, коли склалася та катастрофа, не могли донести цеї відомости негайно його родині, бо на малій фармі, де вона мешкала, не було телефону. Навіть не було в його хаті доброго радія, бо те мале радіо, що було, попсулось і тим чином не дійшла до родини траґічна вістка в такий час, коли вже всюди в Америці про це знали. Ось таких достатків доробився той, що для науки придбав більше відомостей ніж хтонебудь інший з жиючих летунів.

Зате Вил Роджерс оставив міліони долярів. Та це не є ніякою його злою стороною. Бо за грішми він не гонив. Червоний Хрест подає тепер згадку, скільки добра зробив Роджерс у своїм життю, жертвуючи сам грубі тисячі та допомагаючи своїми промовами й аґітацією збирати не то сотки тисяч, а міліони для потерпілих від посухи, землетрусів чи інших нещасть. Він мав чутливе серце. Кажуть, що він, жартуючи, міг бути дуже серіозним, а коли говорив минулого року в Лос Енджелес, то більша частина слухачів заливалася слізми. Його характер найкраще характеризує той епізод, що притрапився з ним, коли він заступав на сцені свого довголітнього приятеля, славного актора Фреда Стона. Той останній поломив собі ноги і мусів перервати проби в штуці, яка мала появитися на Бродвею. Щоб ратувати фінансово й морально свого товариша, Вил Роджерс знівечив контракви, які йому давали $500,000, і пішов виступати на сцені на місце Стона так довго, поки цей не виздоровів.

Як Роджерса так і Повста пошанував американський нарід у найвищім законодатнім тілі, в конґресі. Пошанували їх память найвидніші люди в Америці й у світі. Та нам здається, що оті дві прості натури найкраще схарактеризувала американська, найпопулярніша колишня кінова зірка, Мейрі Пікфорд, що висказалася про них у такий спосіб: „Неважне на тім світі те, як довго ми жиємо, але важне те, що ми робимо з нашим життям. Вил Роджерс і Вайлі Повст віддали кожду хвилю свого життя на те, щоб збагатити людство дорогоцінними осягами".

О. Бойків.

ПОЛЬСЬКА ПОЛІТИКА

Загально відомим є, що після упадку польської держави в XVIII. ст. Поляки намагались ріжними повстаннями та союзами із чужими державами відновити свою державну самостійність. В тих політичних концепціях виявляли тодішні Поляки хоч і переходово певну поміркованість, припасовуючи себе дуже часто до зовнинішних політичних факторів, які мали заважити в користь польських змагань. Та всі ті концепції „варшавського князівства", „краківського князівства", „познанського князівства", „приєднання Польщі до Німеччини, або Австрії", кінчалися неуспішно. Після повстання 1863 року, а головно при кінці минулого століття, польська політична думка повертається до державної концепції перед-розборового часу. Головним носієм цеї концепції були „вшехполяки", хоча й іншим польським сторонництвам, включно до польських соціялістів, ця концепція була приємливою.

В часі світової війни польська політика працювала вже всіма національними силами над відновленням польської держави. І наскільки польські політичні ґруги, що стояли по боці центральних держав, були узалежнені від їхньої мілітарної сили та їхніх апетитів на нові територої, то друга ґрупа польських політиків, що працювала по боці антанти, знайшла повну свободу для розвитку польської максималістичної державної концепції із започаткуванням революції в Росії. Голова тодішнього „Польського Комітету", Роман Дмовський у своїх меморандумах, меморіялах, брошурах та розмовах із провідними мужами антанти ясно й отверто змагав не тільки до відновлення Польщі в межах 1772 року, але водночас змагав до того, щоб крім Польщі на сході Европи не повстала ніяка інша держава, зокрема, щоб не повстала українська держава. Боротьба Дмовського проти неіснуючої ще тоді української держави була узасаднена такими арґументами: — 1. Повстання української держави поставить Поляків, хоч і усамостійнених, у повну залежність від одної із трох великих держав — Росії, Німеччини або України, — 2. Висуваючи концепцію польської держави, як єдиної, що мала би повстати на сході Европи, він був певний, що прихильне відношення до неї Заходу буде впливати силою політичних і господарських обставин, бо Польща буде „передовою сторожею" Европи та католицизму на сході Европи. — 3. Заіснування тільки єдиної польської держави побіч Росії змусить всі поневолені Росією народи орієнтуватися політично на Польщу. Ці найголовніші арґументи, зокрема два останні вповні себе виправдали в менті, коли центральні держави програли війну й переможна антанта заходилася змінювати політичну карту Европи. Місця для самостійної України на тій новій, антантою установленій, карті Европи не було. Свою поміч антанта виявляла тільки Польщі й білим арміям Росії. Могла дати цю поміч також Українцям, якщо вони булиб зреклися своєї самостійности й включились у загальний протибольшевицький фронт, що його так сильно піддержувала антанта. Тому й Лойд Джордж поставив був отверто питання до української делеґації на мировій конференції: — Куди Україна хоче належати: чи до Польщі, чи до Росії?"

Заграваючи на струні католицизму, Роман Дмовський зміг здобути не тільки симпатії, але й велику підтримку маршала Фоша, що був тоді найсвітлішою особою цілої антанти. Не без впливів маршала антанта погодилася на виїзд Галерівської Армії. Також не без його впливів Польща могла сама встановлювати собі східні кордони й забирати стільки чужої землі, скільки лише зможе. В боротьбі з українськими арміями, а пізніше й з большевицькою, Польща користувалася вже всебічно піддержкою всіх держав антанти.

З менту визнання европейськими державами большевиків польська політика приступає до третього свойого арґументу, третього важливого фактора, що має постійно скріплювати Польщу й допомагати їй у боротьбі з Росією. Зокрема після другого приходу Пілсудського де керми державною політикою Польщі велику діяльність починає виявляти так зв. „Східній відділ" при міністерстві закордонних справ. Голувко, Лєон Васілевський й інші намагаються відновити звязки з Українцями, Донцями, Грузинами, кавказькими народами, Калмиками і т. д. „Східній відділ" має свої окремі фонди, з яких уділює постійну грошову піддержку ріжним ґрупам Росією поневолених народів, а польський ґенеральний штаб, зокрема II. його відділ зачинає ближче цікавитися протибольшевицькою та протиросійською пропаґандою поневолених народів і їхньою боротьбою. В 1928 році починає виходити за польські гроші у Празі журнал „Вільне Козацтво", що видається водночас двома мовами: українською й московською. До Варшави переїздить з Праги пок. Сулятицький, що видав був у Празі свою працю під заг. „Кубань". Зачинається завзята пропаґанда фікції держави „Козакії", в якій булиб обєднані всі козацькі племена і до якої мала би бути також приєднаною Кубань. В Парижі за польські гроші виходить уже від кількох років журнал французькою мовою „Прометей", у якому співпрацють представники Українців і Грузинів та інших кавказьких народів. В останньому часі почав виходити новий журнал донських козаків, виданий також за польські гроші. Звідси стає зрозумілим, чому по смерти Пілсудського представники тих ґруп, зібрані в Брюселі, виступили отверто з заявою, що „смерть Пілсудського, великого приятеля поневолених Росією народів, є для них болючою й незамінною втратою".

Щоб зрозуміти ціль цеї політики „Східнього відділу", треба мати на увазі, що наскільки Польща знаходила піддержку Заходу в боротьбі зі Сходом, ця піддержка мала тільки матеріяльний, а не людський характер, значить, мілітарної допомоги, за винятком армії Галлера, Польща не одержала. В майбутньому, коли би прийшло до війни між Польщею й Україною, чи Польщею й Росією, Захід не дасть Польщі мілітарної допомоги. Тому й Польща зобовязана є шукати помочі в людях тільки на Сході. Треба пригадати собі, що виступ Сагайдачного по боці Поляків під Цецорою вратував Польщу від великої державної катастрофи, що матеріяльна допомога, яку колишня Польща виявляла Татарам надзвичайно поплачувалась Полякам. Навіть під Зборовом, коли Татари були в союзі з Україною й коли Польща знайшлась у смертельній хватці, вона одержала від Татар допомогу, яка заважила в некористь на дальшому розвитку української державної політики, зводячи до малого значіння велику українську національно-державну революцію. Хід подій у 1120 році, після відвороту Поляків з України, ще надто у свіжій памяті, й допомогу, що її виказали частини української дієвої армії Польщі не можна ніяк зависоко оцінити. Отже з метою вдержатися справді самостійно на Сході, Польща мусить спиратися на поневолені Росією народи. В її інтересі є, як сказав Роман Дмовський, „щоб ті народи змагали до розриву з Росією, одначе, щоб ніколи цього не осягнули".

Є ще одна причина, що змушує Польщу до такої політики: це причина чисто господарського характеру. Впродовж XIX. століття на захід від Польщі розвинулись дві промислові держави — Німеччина й Чехословаччина, які є одною з важливих перешкод для господарського усамостійнення Польщі. Чисельний стан населення Польщі стоїть у разячій протилежности до її господарської спроможности. Тому господарський розвиток Польщі може бути наладнаний тільки шляхом побільшення території, себто включенням до польської держави нових просторів. Така розвязка справи далаб змогу Польщі — з одної сторони — стати в господарській ділянці менш-більш самовистарчальною, — з другої — мати отвертий шлях в напрямку Туреччини й Персії. Теперішня кріза польського господарства ставить до польської державної політики рішучі вимоги — змагати якнайшвидше до великих політичних змін, бо тільки вони зможуть вратувати Польщу від господарського, а водночас і від політичного упадку. Польська політика в останніх часах горячково працює в цьому напрямку. Порозуміння з Німеччиною, кокетування українського опортуністичного табору, побільшення грошових допомог на пропаґанду серед поневолених Росією народів, врешті активізування й впливання на обєднання ріжних політичних ґруп еміґрації поневолених Росією народів.

В польській пресі, як політичній так і військовій, отверто пишеться про те, що Польща потребує нових просторів. Тут і там висказується бажання мати свої кольонії, але наскільки ця справа є для Польщі безвиглядною, вона водночас мостить шлях у західній Европі для нових польських політичних потягнень на сході Европи, таких необхідних для ратування Польщі.

Цілком іншим питанням є, чи Польща зможе здійснити свій плян на сході Европи. Це залежить впершу чергу від Українців, щоб вона не тільки не „прикроїла" дальших земель України, але щоб вона і ті українські землі, які тепер держить під своєю окупацією, раз назавжди втратила на користь самостійної України.

УЛАС САМЧУК.

ВОЛИНЬ

Роман-хроніка у 3-ох частинах.

Частина I.

КУДИ ТЕЧЕ ТА РІЧКА?

26

Ну й же й люду. Безліч. Видимо невидимо. І дебелі, і щуплі, і носаті, і кирпаті. Деякі пики так і просять цегли, а деякі бублика з медом.

Але не бракує таких, як і Матвій. Здоровечі це, барчисті з широкими бородами, з лисинами... Це все „порадошні", „хазяїни". Їм честь і повага. Вони у всьому толк знають, вони діло ведуть.

Вгледівши братів Довбенків, ґурти мужиків заворушились...

— О, диви! І Леберчук! Дай —бо—здоровля!...

— Дядько Матвій! Здорові були!...

— Кум! Помай-біг!... Як маємось?...

Матвій та Єлисей не встигали відповідати на поздоровлення. Поважніші коло Матвія купчаться.

— Чому той люд не йде до пана? Чом отут тупцює? — питає Матвій.

— Кажуть, оконом ще не приїхав, чи що.

— Хай йому чистець, що того наперлося...

— По грядці роздеруть...

— Аби но хоч по грядці хватило...

— І як його ота чутка шириться?... Диви, ще вчора ніякого слуху, а сьогодні, ні сіло, ні пало... Тьху!...

— А з хати до хати чутка перекидається. Земля...

— Ось диви, Лебедчук де, і то прочув...

Матвія дехто Лебедчуком зве, бо мешкає він на лебедській землі.

— Та, каже Матвій, той Лебедчук ближче до Заставя ніж ви. А земля сама тягне мужика, як стерво собак... Вона сама підскаже...

— А хай би мені пісказала, де грошей взяти...

Грохонув реґіт...

— О, і то підскаже, коли опораєш, та засієш нивку пшениці — вставив свою мудрість Єлисей і чвиркнув крізь зуби.

Один дядько, що дуже низько на якомусь камінці, зовсім невигідно сидів, встав і проговорив:

— Бодай би його кольки скололи. Сидиш, сидиш, аж спина стовпом стала, а дома ж роботи до повітри. Хай би вже чи се чи те... А то чорт батька зна що...

— А чи й дочекаємось ми сьогодні?...

— Халєра його, вибачайте, знає...

Йшов сюди Матвій не даремно. Хоч і бідкався він, де має дістати грошей, але надія, „що якось то воно все таки буде", не кидала його.

І не встиг він, прийшовши до двора, як слід оглянутись, коли вже його оточили десятків три самих „поважних хазяїв". Бо ніхто з них не мав стільки досвіду в купівлі землі, як він, хіба що може Мартин. Але останній вже стільки нахапався, що, як то кажуть, і через губу йому пере-того... А без Матвія ні одна купівля не обійшлася. І коли викупляли Тимошівщину, Матвій сам без брата, який ще тоді у війську „унтирцером" служив, дві з половиною десятинки закроїв. Було сотужно, кості від праці тріщали, але липнув. Після знову Осовець. І тут дві десятинки. Тут вже разом з Єлисеєм... А покійник Хведір та Матвій перед вели скрізь; всі громадські справи „до пуття" доводили. Те саме і з викупом Лебедщини було. Скільки то прийшлося попоїздити то до Житомира, то до Києва. Одного разу Матвій одвіз до Києва мішечок, так тисяч двадцять, самих золотих „імперіялістів". І довіз. І не спроневірив. Копійка не пропала. А це — не ризико. Що коштувало його все це... „О — розказував нераз, — що я переболів за ту дорогу. Стільки нещасть могло трапитись, одначе Бог милував".

Такому чоловікові всяк віру йме. Його й сюди, й туди. Чи то на довіреного, чи заступника громади... кого? Дядька Матвія! Без просторікувань! І він іде й робить.

І тепер юрба чоловічих та бабських кожухів і свиток оточила Матвія. Громада мусить все таки довідатись, як там і що... Чи є той оконом, чи нема? Чи думають вони поважно про землю, чи так тільки качку пустили, аби дурний мужик потоптав собі трохи чобіт?... — Треба довідатись.

І почали поговорювати, що треба когось вибрати та послати до пана. Це ж, мовляв, не грашки, щоб отут до вечора чапіти й піти з облизнем додому, коли ще й іншого діла досить.

Почали натякати, кому б піти. Дядька Матвія!... А кому б, як не йому. Цей якогонебудь пана навколо мізинця обвине. І показний, і розважний. Чи то слово сказати, чи пораду яку, так ніхто краще від Матвія не втне...

(Далі буде).

З НОВОЇ ЧЕСЬКОЇ ЛІРИКИ

В цьому коротенькому рефераті не можна подати перегляду всієї чеської нової лірики, навіть за два останні роки, яка розквітла буйним цвітом. Появилося за ці два роки на книжному ринку декілька десятків збірок віршів не тільки молодих поетів, але й поетів старшої ґенерації.

Тут подаємо огляд творчости лише найвидатніших письменників **старшої ґенерації**, яких твори вийшли в р.р. 1933—34.

До старшої ґенерації належать: Антонін Кляштерський, Йосип Святополк Махар, Станіслав К. Невман і Франя Шрамек.

Антонін Кляштерський репрезентант школи Врхіцького, народився 1866 р. Член Чеської Академії Наук і Мистецтва, А. Кляштерський не тільки видатний поет, але й перекладчик чужої літератури, письменник діточої літератури й лібретист.

Його численні збірки віршів як: „Живим і мертвим", „Падаючі листи", „Поля і ліси", „Серце і душа" та інші, в свій час мали великий успіх. Він багато перекладав з Ленау, Шекспіра, Байрона, Шенера, Лонґфелова та інших. Взагалі він має за собою плодючу працю.

Його найновіша збірка „Хвилі мрій і згадок" вийшла 1934. р. В цій збірці Кляштерський показав, що він „досі, як і завжди, є пильний точний цензор ясної прозорости віршу, досі стоїть на сторожі чистоти риму, колишньої гордости школи Люміровців*").

Лірика для Кляштерського не тільки сповіди мислення, або вираз почуття, але для нього є вона внутрішньою насолодою краси риму вірша. „Він, якби ґрається з ними, як білі чайки над Влтавою граються з водою й повітрям". Мельодія вірша викликає у нього слухову насолоду, так, як його очам дає насолоду ритм білих крил елеґантних білих чайок". І мило дзвенить, як стара казка, його лірика.

А. Кляштерський часто мислить і над законами життя і світу, але і при прозодичній складности його вірша не треба читачеви шукати глибини змісту, шукати чогось загадкового.

Неодин з його мотивів в останній збірці — це особисті згадки з дитинства, з рідного краю, про своїх мертвих батьків, „що жиють у родинних памятках"... Це згадки і солодкі і болючі. Але продхнуті життєвою мудрістю. Це є гармонія осени життя — життя, прожитого в плодній праці, яка дає радість.

Йосип С. Махар, знаний і українському суспільству з перекладів його творів Івана Франка, народився 29/II 1864 р. Махар — представник реалістичної школи в новій чеській поезії. Ціль його творчости: пізнання і встановлення внутрішньої правди. Вже в перших своїх творах Махар вів боротьбу проти забобонів і неприродніх форм життя.

Проблєми християнства, націоналізмом і доля жінки — ось головні мотиви в його поезіях.

Перша збірка, „Конфітеор", появилася в р. 1887, а нове видання цієї збірки року 1935.

Найбільше зворушення в суспільній опінії в свій час викликала його поема „Магдаліна". Нещасна жінка, що, бажаючи чистого життя, не знайшла спасення в суспільстві і вернулася в дім гріха.

Махар, автор багатьох томів ліричної творчости і прози.

Остання, найновіша його збірка поезій, цілком нових, вийшла в 1934 р., коли культурний чеський світ і численні читальники Махара святкували його 70-літній ювилей.

Збірка має титул: „Фільми 1932—92". Але лише в першій частині збірки знаходимо „ліричні мінути душі, жменьку сповідей", у яких справді, говорить поет, той Махар, творець „Сонетів", „Там деб мали квісти троянди", „Магдаліна" і т. д., і т. д., а решта — зокрема друга частина, це епічна форма.

В своїх ліричних віршах Махар сумує над осінню життя і над тим, що ніколи не повернеться. Час так скоро утікає... Тіж чудові хвилі молодости вже не вернуться. Автор тужить по тихому заході життя. „Чуттєва нервовість, тремтіння почуття витворюють очарування інтимности цих віршів". Тоном віршованого оповідання виливає поет свою тугу; він оспівує і дитинство і посвяту материнства. Взагалі жінка, як людина, займає значне місце в цілій творчости Махара.

В дргій частині своєї збірки поет в епічній формі досить гостро критикує деякі вияви суспільного життя — корупцію, легковажність моралі, аморальність у політиці і т. д.

В останній поемі „Незнаний вояк", що при кінці XX ст. встав із гробу і побачив нову Прагу, утопістичну — так змеханізоване життя, що люди вже не мають часу, щоб відчути смак свого життя, його зміст. Головнож цивілізація зовсім відібрала у людини людяність. Ця частина книжки куди слабіша як мистецький витвір і як прибільшений песимізм, який автор довів до повного розчарування в людині. В цій частині книжки Махар скорше проповідник моралі, а не поет.

Махар не тільки видатний письменник, але й видатний політичний діяч: підчас світової війни він брав активну, відповідальну участь в таємному чеському товаристві „Мафія", яке вело визвольну боротьбу проти Австро-Угорщини. Після перевороту він був військовим міністром. Тепер відпочиває по плодючій праці.

Станіслав К. Невман народився в 1875 році. Зпочатку був він під впливом ідеольоґії Ніцше, Пшибишевського та лірики анархістичних поетів французьких і німецьких. Мали на нього вплив і поезія Вітманова і Верлена та фільософія Бервсона. Іноді проявлявся в нього вплив і футуристів і кубістів, і інтернаціонального комунізму. Всі ці впливи виробили з Невмана яскравого представника віталістичної і соціяльної чеської поезії.

„Але в останній час Невман відхилився від цівілістичного напрямку і від колективістичного відношення до суспільства, до поезії; тепер він виспівує цілий свій сум і радости життя".

Свої вірші останніх років він зібрав у книжці „Кохання", що вийшла 1933 р. Це є документальний вираз почуття його серця, це є перегляд любовних пригод поета.

Невман видатний лірик; його вірш блискучий, дзвінкий і музичний. З його вірша бризкає радість життя, навіть і тоді, коли серце є засягнуте болем. Невман у „Коханні" виявив усе почуття краси кохання, але лише матеріяльного кохання, що творить життя. Проте він долю людини звязав з цілим світом і не як колектив, а як світ, у якому інтимна доля людини тісно звязана з цим світом. Все має свою причинність. Він не говорить про Промисел Божий, але ця причинність, ця залежність людини від цілого світу, є інстиктивна проява поета віри у вищу волю.

Франя Шрамек. Видатний письменник і редактор, народився 1877 р. Шрамек соціяльний поет і драматурґ.

Його найліпші твори — романи: „Тіло", „Срібряний вітер" і драми: „Місяць над рікою", „Дзвони" та інші мали і мають досі великий успіх.

Його „Пісню вояка" співало ціле чеське суспільство, а його збірки „Синій і червоний", „Шлюз", „Нові вірші" й інші колись мали величезний успіх і тепер приваблювали читача.

Його найновіша книжка лірики „Ще дзвенить" теж знайшла дуже прихильну критику і захоплення читача. Це є лірика примирення і відданости, ця збірка віршів не така сильна і бурхлива, як його „Синій і червоний", „Шлюз" та інші збірки поезій. Але Шрамек у „Ще дзвенить" знаходить примирення своїх бурхливих туг по імпресіонізмі, по коханню тіла — в гармонії дійсного життя. Він тут витворив лірику надособистого відношення до світу, але й тут Шрамек оспівує палаюче кохання й обнажує коріння почуття людини.

Краса долі, кохання — ось мотиви його „Ще дзвенить". Вірш яскравий, співучий. І хоч Шрамек в останніх часах залишив лірику і пише лише прозою, проте ця збірка віршів є доказ, що його мельодія „Ще дзвенить", іще співає і згучить"...

Марія Омельченкова.

*) Люмір — один з найстарших журналів у Празі, біля якого завше гуртувалися найвидатніші письменники.

Мусій Степанчук.

ВЕСЕЛКА.

Пронеслася буря хвилею грізною.
Громами прошила землі пів круга,
А вслід за хмарами ясною смугою
Заблисла барвиста веселка-дуга.

Ще вітер краплини дощику стрясає,
Ще музика громів десь грає глуха,
А хмара біліє й за обрій ховаєсь
Й погоду звіщає веселка-дуга.

З криївок затишних вся твар пробуджаєсь,
Неначе з просоння встає й позіха,
А сонце по пітьмі личенько вмиває
Там, де в річці грає веселка-дуга.

Обмилося сонце, блисло промінями,
Міниться в травиці дощева роса;
Водиця спливає бистрими струями,
До життя нового нас кличе дуга.

Погода! Погода по бурі настала!
До труду, до праці нової пора!
Ходімо всі разом! Хай стане нас лава!
Нам успіх у барвах малює дуга.

Нам бурі і громів жахатися годі!
По бурі і тучах все ясно бува.
Не ждімо ми раю на сонці, в погоді:
По бурі настане нам щастя дуга.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗА

яка відбулася в домі У. Н. Союза під ч. 81-83 Ґренд Стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж. в днях 15, 16, 17, 18, 19 і 20 липня 1935 р.

Звіт з контролі рекордового секретаря від 1-го січня до 30-го червня 1935.

З початком січня 1935 р. було повнолітніх членів		20,974
За час 6 місяців:	принято нових	847
	принято наново	711
	принято з переступними листами	215
	принято зі старого роду обезпечення	2,261
	принято з інших кляс	29
	Разом	25,037
За час 6 місяців:	суспендовано	1,375
	відійшли з переступними листами	208
	відійшли донового роду обезпечення	2,261
	відійшли до інших кляс	29
	відійшли на безплатне продовження	32
	відійшли зі зворотом в готівці	19
	відійшли на виплачене обезпечення	6
	померли	86
	Разом	4,016
З кінцем червня 1935 р. було повнолітніх членів		21,021

Повнолітні члени були обезпечені в таких клясах:

З кінцем червня 1935 було членів в старім роді обезп.	1,396
В обезпеченню платнім по смерти з вкладками до 70 року життя	582
В обезпеченню платнім по смерти з вкладками протягом 20 літ	881
В обезпеченню платнім за життя з вкладками протягом 20 літ	501
В новім обезпеченню на ціле життя для нових членів	2,427
В новім обезпеченню на ціле життя для старих членів	15,234
Разом	21,021
З початком 1935 року було всіх повнолітніх членів	20,974
З кінцем червня 1935 року було повнолітніх членів	21,021

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

З початком січня 1935 р. було дітей членів		9,273
За зас 6 місяців:	принято нових	378
	принято наново	244
	принято з переступними листами	119
	принято з інших кляс	22
	Разом	10,036
За час 6 місяців:	суспендовано	515
	відійшли з переступними листами	118
	відійшли до повнолітніх членів	372
	відійшли до інших кляс	22
	відійшли на безплатне продовження	13
	відійшли на виплачене обезпечення	1
	померли	6
	Разом	1,047
З кінцем червня 1935 р. було дітей членів в Мол. Деп.		8,989

ЗВІТ КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ-КАСІЄРА ВІД 1-го СІЧНЯ ДО 30-го ЛИПНЯ 1935 Р.

ПРИХОДИ:

	З місячних владок	Процент від морґечів	Процент від бондів	Процент з банків	Сирітські части	Відзнаки книги і ін.	Сплати морґечів	Сплати бондів	Сплати позичок	Рент	Звороти	Заробок на бондах	Проц. від позичок	Перенос з резерви	РАЗОМ
Січеня	41,418.44	2,287.40	7,120.52	1,611.32	300.00	1.20	3,463.63	2,893.00	422.40			107.00	955.22		**60,580.13**
Лютий	41,682.65	4,152.40	1,141.97			13.80	5,520.50	24,562.00	305.00			438.00	1,285.96		**79,102.28**
Березень	41,947.54	5,636.02	2,007.50				525.00	5,796.00	587.00	60.41		204.00	962.77		**57,726.24**
Квітень	40,177.86	2,757.54	1,262.92		1,000.00	9.24	1,068.68	6,015.00	850.00			75.00	1,995.78	434,381.23	**489,593.25**
Травень	40,896.90	3,216.26	5,142.16		50.00		163.13	244,743.75	473.25		40.00	5,385.42	1,205.72		**301,316.59**
Червень	42,647.67	5,152.57	1,591.66				84,428.27	5,168.00	985.00	1,189.56	250.00		1,829.77		**143,242.50**
Разом	**248,771.06**	**23,202.19**	**18,266.73**	**1,611.32**	**1,350.00**	**24.24**	**95,169.21**	**289,177.75**	**3,622.65**	**1,249.97**	**290.00**	**6,209.42**	**8,235.22**	**434,381.23**	**1,131,560.99**

РОЗХОДИ:

	Фонд посмертний	Фонд адміністр.	Фонд резервовий	Фонд конвенц.	Фонд запомог	Фонд народний	Фонд сирітський	Морґечі	Бонди	Позички				Реальність	РАЗОМ
Січень	4,032.00	6,694.18			1,020.00		2,396.80			9,163.00				2,797.64	**26,103.62**
Лютий	16,456.83	8,164.37			1,716.76		2,079.75	5,100.00	5,650.00	10,928.00					**50,095.71**
Березень	8,343.71	8,084.37			1,788.00	3,615.00	912.35	95.00		10,403.00					**33,241.43**
Квітень	88,137.72	17,219.55	359,945.48		1,910.00	1,000.00	571.61	4,321.21	5,000.00	16,882.00					**494,987.57**
Травень	11,744.06	10,116.93			1,225.00		2,315.94	33,781.77	148,068.75	10,008.00					**217,260.45**
Червень	12,739.07	6,573.95			1,580.96	02	1,915.15	35,368.78	51,523.75	14,733.00				83,352.90	**207,787.58**
Разом	**141,453.39**	**56,853.35**	**359.945.48**		**9,240.72**	**4,615.02**	**10,191.60**	**78,666.76**	**210,242.50**	**72,117.00**				**86,150.54**	**1,029,476.36**

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Готівка з кінцем грудня 1934 року остала	$ 256,250.29
Прихід за 6 місяців	1,131,560.99
Разом	$1,387,811.28
Розхід за 6 місяців	1,029,476.36
Готівка з кінцем червня 1935 року остає	$358,334.92

Згідно з банковими книжечками і банковими виказами готівка знаходиться в банках, котрі подаємо в цьому звіті. Банки, зазначені зіркою, це банки заморожені.

Готівка У. Н. Союза, старих і нових родів обезпечення, знаходиться в отсих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва Фонду	Сума:	Разом:
Peoples Trust Co.	Shamokin, Pa.	558	Sav. Dept.	Orphan's Fd.	$ 6,066.13	$ 6,066.13
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	182,746	Sav. Dept.	Adm. Fd.	13,933.85	
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	202,352	Sav. Dept.	Adm. Fd.	13,515.96	27,449.81
First National Bank	Jersey City, N. J.	656	Sav. Dept.	Indg. Fd.	14,995.74	14,995.74
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.	16,955	Sav. Dept.	Mort. Fd.	770.68	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	39,000.18	39,770.86
Trust Co. of New Jersey	Jersey City, N. J.	16,279	Sav. Dept.	Mort. Fd.	6,944.71	6,944.71
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.	8,209	Sav. Dept.	Reserve Fd.	4,518.58	
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	73,357.41	77,875.99
Linden Trust Co.	Linden, N. J.		Check Acc't	Mort. & Res. Fd.	2,631.19	2,631,19
Elizabethport Banking Co.	Elizabeth, N. J.	16,091	Sav. Dept.	Mort. Fd.	10,954.78	10,954.78
Germania Mut. Saving	Elizabeth, N. J.	1,564	Sav. Dept.	Mort. Fd.	17,616.66	
Germania Mut. Saving	Elizabeth, N. J.	4,647	Sav. Dept.	New Mort. Fd.	335.43	17,952.09
National State Bank	Elizabeth, N. J.	6,482	Sav. Dept.	Reserve Fd.	6,838.11	6,838.11
Central Home Trust Co.	Elizabeth, N. J.	5,899	Sav. Dept.	Mort. Fd.	6,387.59	6,387.59
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	565.30	
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Orphan's Fd.	151.05	
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	National Fd.	3,156.13	3,872.48
Fidelity Union Trust Co.	Newark, N. J.	105,713	Sav. Dept.	Mort. Fd.	11,710.66	
Fidelity Union Trust Co.	Newark, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	736.00	12,446.66
* N. J. National Bank & Trust Co.	Newark, N. J.	19,297	Sav. Dept.	Adm. Fd.	2,725.77	2,725.77
Howard Sav. Institution	Newark, N. J.	547638	Sav. Dept.	Conven. Fd.	2,870.71	2,870.71
Integrity Trust Co.	Philadelphia, Pa.	32502	Sav. Dept.	Mort. Fd.	10,940.72	10,940.72
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	44,698.47	44,698.47
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Adm. Fd.	44,362.48	
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Indegent Fd.	10,770.61	55,133.09
Publia Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Orphan's Fd.	7,780.02	7,780.02
				Total	$358,334.92	$358,334.92

Звіт з контролі рентів від власних реальностей У. Н. Союза і тих реальностей, які знаходяться під цілковитою кронтролею організації.

За шість місяців зібрано ренту на суму	$53,701.51
За шість місяців виплачено	37,564.78
Готівка з днем 30 червня 1935 остає	$16,136.73

Готівка знаходиться в отсих банках:

First National Bank	Jersey City, N. J.	Check Acc't	3,962.14	3,962.14
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.	Check Acc't	$12,174.59	$12,174.59
		Total	$16,136.73	$16,136.73

(Докінчення на стороні 4-тій).

„ХАЙ КОЖНИЙ, ХТО СЮДИ ВХОДИТЬ, ЗЛИШИТЬ НАДІЮ".

Є дуже стара правда: зле діється з правдою у світі!... На широкій міжнародній арені клясичною ілюстрацією цього твердження є Ліґа Націй.

Справи, які перевести в життя рішила Ліґа, як ціль свого існування, є високо благородні і тому спершу здавалося, що палата Ліґи Націй буде тим осередком, де правда, піднесена на відповідний високий педестал, буде панувати над кривдою народів і що авторитетний голос її — голос, що репрезентує зеднану щиру й тверду волю великих і малих держав — буде голосом ідеального арбітра. Здавалося, що присуди того арбітра будуть обовязкові бодай для тих держав, які є членами Ліґи Націй.

Але хутко виявилося, що хоч і всі держави — члени Ліґи — прагнуть перемоги добра над злом, правди над кривдою, то, на жаль, не всі однаково інтерпретують поняття про добро і зло. Мимохіть пригадується стара анекдота: Якийсь місіонар після довшої праці в Африці, серед диких Муринів, захотів пересвідчитися, чи праця його дає позитивні наслідки. Вибравши собі інтеліґентнішого Мурина зпосеред своєї дикої пастви, звернувся місіонар до нього з такою промовою:

— Ось уже довший час, як я вчу вас, що таке добро і що таке зло. Хотів би я знати, чи всі ви мене добре розумієте і чи вмієте відріжнити добро від зла. Отже дай мені два приклади: один учинку доброго, а другий злого.

Довго думав син диких пекучих пісків і нарешті відповів:

— Коли сусід мій зїсть мою жінку — це буде злий учинок.

Утішений місіонар скваплиknown питає знову:

— Ну, а приклад доброго вчинку?

— Коли я зїм жінку сусіда, — була відповідь.

Чиж не так, як той анекдотичний дикун, уявляють собі добро і зло деякі держави — члени й нечлени Ліґи Націй?

А вже не інакше, як глумом над правдою можна назвати те історичне засідання Ліґи Націй, на якому головував „товариш" Літвінов.

Уявім собі на хвилину таку картину: хатні звірята зібралися нарадитись над долею нещасних ягнят. Можемо все приступити, але щоб на цій нараді головував ...вовк — цього, вибачте, уявити собі не можемо!

Чи це не найкраща, хоч яка гірка, анекдота: на нараді Ліґи Націй у справі Нансенівського Комітету, себто у справі жертв большевицького терору, головував один з катів тих жертв...

Після цього над брамою палати Ліґи Націй можна з чистою совістю помістити надпис з „Божеської Комедії" Данте:

„Хай кожний, хто сюди входить, залишить надію!"

(„Діло"). **О. В—івський.**

ВИЛ РОДЖЕРС, ПУБЛИКА І ГАЗЕТА

Часопис „Ди Ню Йорк Таймс" подає у звязку з трагічною смертю Вила Роджерса цікаву історію, як повстала постійна „колюмна" Роджерса в тім часописі, а разом з тим згадує і за те, що деякі коментарі Роджерса викликували бурю протестів з боку читаючої газету публики. Сталося це між іншим і тоді, коли в Америці широко обговорювано справу сплати Европою біліонових воєнних довгів. Як відомо, в тій справі велася тоді в конґресі завзята і довга дискусія. На ту тему писали газети цілими місяцями. Справа довгів увійшла в програму партій. Та Вил Роджерс глядів на неї по свому. Він не добачував у тій цілій кампанії нічого розумного й конструктивного. І не вірив, щоб Америка дістала ті гроші назад. Оте його становище обурювало багатьох читачів „Ди Ню Йорк Таймсу". Скритикував Роджерса і редактор цеї газети у вступній статті. Річ ясна, що всі ті протестуючі, як і редактор, здавали собі добре справу з того, що „жарти" Роджерса роблять своє і впливають на публичну опінію і тому саме й редакція забрала тут голос, щоб зазначити виразно своє становище, незгідне з Роджерсом.

Роджерс, прочитавши ту критику, дав на неї відповідь, річ ясна, зложену на свій лад, яку редактор негайно помістив. Ось вона:

„Я хочу заявити читачам „Ди Ню Йорк Таймсу", що я цілком не відповідаю за редакторські статті та за політику цеї газети. Я даю редакторам волю писати, що їм подобається, як довго їх писання не відбивається погано на пренумераті. Та разом з тим я хочу зазначити, що їхня політика є протилежністю до моєї. Їхні передовиці можуть бути писані так собі для сміху, або на те, щоб тільки заповнити місце в газеті. Адже кождий часопис повинен мати якийсь гумористичний куток, тому прошу не брати завжди редакційної статті за серіозні, а вже ніколи не дошукуйтеся в редакційних статтях моїх політичних поглядів. Ваш Вил Роджерс".

Отсе є типовий спосіб писання Вила Роджерса. Очевидно, що його писання і промови вимагали теж великої культури з боку тих, про котрих Роджерс говорив і з котрих собі жартував.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КАЛІЦТВО ДЕЯКИХ ЛЮДЕЙ.

Нераз бачимо ми ріжного роду калік: кривих, спаралізованих, без рук, без ніг і сліпих. Найбільше співчуваю із сліпими. Вони світу божого не бачать, не знають краси природи, не мають свободи рухів, не пізнають лиця своїх найближчих. Мені найбільше жаль отих сліпих і мені краєтся серце, коли їх побачу. І нераз призадумуюся над тим та й сам себе питаю: „Чому то Бог таких нещасливих тримає на світі? Чи не булоб ліпше, якби вони були померли ще при народженню?" Але приходить інша думка і я міркую: „А хто то знає божі пляни? Може якраз такі каліки служать нам на потіху, що ми не такі нещасливі, як нам здається. Бо, де лише підете, люди нарікають. А отой сліпець — він не нарікає. Він лише просить, щоб дати йому жити. Скажіть, чи це не знаменний приклад для нас? Він не затроює життя іншим, а ми самі собі затроюємо, і нашим ближнім.

Але маємо ми між собою моральних калік, які нам таки шкодять. Вони нас деморалізують і на злу дорогу напроваджують. І таких нам треба берегтися, як вогню, як нещастя. Бо якби так громадянство пішло за моральними каліками, то само зледачілоб і сталоб неспосібне до нічого.

От раз стрічаю я свого краяна: сильний, здоровий, як дуб, але ні нитки не перерве. Каже: „Нехай багачі працюють, а бідному не виплачується. Вони нас і так обдеруть". Але запросив він мене на ликанку пива. Я вступив до гостинниці. А він приносить тай частує мене раз-у-раз. Я настрашився, бо гадав, що мені прийдеться платити, а я не маю. І як він пішов до другої кімнати по свіжу склянку пива, я підглянув, що він робить. І я заввважав, як то він тягне з чопа пиво тоді, як господар пішов до другої кімнати. І я здогадався, як він жиє, і дав ногам знати. В мене волосся дубом стало (а тоді я ще не був лисий), коли я зрозумів, хто він і я самий став спільником злого діла.

То так і в громадському житті. Лінивий захланний на чужу працю, на чужі успіхи. Сам не хоче нічого робити, а зате з зависти іншого імя підкопує і працю нищить. І деморалізує громаду і відстрашує її від праці. Бо що за користь трудитися для загальної справи, коли хтонебудь прийде і заграбить людині імя та розвалить народне діло?

От тому то треба нам проганяти зпосеред себе моральних калік.

М. Коссів.

Розправа.

Обвинувачений за дефраудацію директор банку звертається, зітхаючи важко, до свойого адвоката з питанням:

— Ох, та розправа тягнеться як вічність. Як довго та ціла справа треватиме?

Адвокат: Для мене дві години, а для вас два роки.

Приходить сусід до сусідки:
— Слава Ісусу Христу.
— Ая, чоботи мащу.
— Ви глухі?
— Та бо сухі.
— А кум де?
— Мені старій і так увійде.

Спізнений ратунок.

— В день нашого розводу мій чоловік умер.

— Бідний! Значиться, ратунок прийшов запізно.

ЗВІТ З КОНТРОЛІ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНУ У. Н. С. ВІД 1. СІЧНЯ ДО 30 ЧЕРВНЯ 1935 Р.

ПРИХОДИ

	З місячних вкладок	Процент з банків	Процент від бондів	Процент від морґеч.	Рент від реальности	Сплата бондів	Сплата морґечів	Заробок на бондах			РАЗОМ
Січень	2,435.49	850.26	588.75	857.84			94.25				4,826.59
Лютий	2,443.60		88.30	875.85							3,407.75
Березень	2,447.30		112.50	432.60			30.00				3,022.40
Квітень	2,432.10		197.50	534.25		9,022.50	92.75	112.50			12,391.60
Травень	2,408.14		125.00	855.35			50,615.92				54,004.41
Червень	2,436.67		168.75	596.15		3,064.00	30.00				6,295.57
Разом	14,603.30	850.26	1,280.80	4,152.04		12,086.50	50,862.92	112.50			83,948.32

РОЗХОДИ

	Виплати посм. запомог	Платні пом. сил	Молодечий журнал	Праці друк. і т. п.	Актюар	Морґечі	Реальність	Видатки канцелярії	Перенос до УНС за діти	Бонди	РАЗОМ
Січень	666.00	212.00	475.00	140.00							1,493.00
Лютий	1,146.00	212.00	475.00	201.35		1,700.00		25.00			3,759.35
Березень	546.00	265.00	475.00					50.00			1,336.00
Квітень		212.00	475.00	9.50	151.80			25.00			873.30
Травень		212.00	475.00	287.50		5,178.48	50,575.92	25.00	9,850.00		66,603.90
Червень		265.00	475.00				175.00	25.18		64.00	1,004.18
Разом	2,358.00	1,378.00	2,850.00	638.35	151.80	6,878.48	50,750.92	150.18	9,850.00	64.00	75,069.73

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Готівка з кінцем грудня 193 4року остала	$ 63,804.52
Прихід за 6 місяців	83,948.32
Разом	$147,752.84
Розхід за 6 місяців	75,069.73
Готівка з кінцем червня 1935 року остає	$72,683.11

Готівка Молодечого Департаменту У. Н. С. знаходиться в отсих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва Фонду	Сума:	Разом:
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	3,730	Sav. Dept.	Mort. Fd.	$ 6,215.90	
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	10,474	Sav. Dept.	Mort. Fd.	872.00	7,087.90
Harmonia Mutual Sav. Ass'n	Elizabeth, N. J.	21,446	Sav. Dept.	Adm. Fd.	27,308.98	27,308.98
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	245.39	
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	5,050.19	5,295.58
N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.	18,336	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,713.41	
N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	11,938.46	15,651.87
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	17,338.78	17,338.78
				Total	$72,683.11	$72,683.11

Готівка Сиротинця-Захисту У. Н. С. знаходиться в отсих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
Nat'l Newark & Essex Banking Co.	Newark, N. J.	20,360	Sav. Dept.	$19,287.00	$19,287.00
U. S. Saving Bank of Newark, N. J.	Newark, N. J.	140.488	Sav. Dept.	7,970.23	7,970.23
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't	3,751.59	3,751.59
			Total	$31,008.82	$31,008.82

Фонд ім. С. Ядловського ульокований:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	5,279	Sav. Dept.	$2,385.36	$2,385.36

Біланс Молодечого Департаменту У. Н. С.

Стан чинний:		Стан довжний:	
Готівка	$ 72,683.11	Фонд опсмертний	$265,001.07
Морґеджі	133,175.00	Фонд адміністраційний	101,481.96
Бонди	103,974.00		
Реальности	56,650.92		
Разом	$366,483.03	Разом	$366,483.03

Біланс У. Н. Союза.

Стан чинний:		Стан довжний:	
Готівка	$ 358,334.92	Фонд посмертний нових родів обезпечення	$2,450,942.01
Морґеджі	1,274,161.86	Investment & Mortuality Fluctuation Fund	193,350.75
Бонди	808,504.75	Фонд адміністраційний	102,285.27
Реальности	582,888.58	Фонд запомоговий	76,008.97
Дім У. Н. Союза	120,000.00	Фонд конвенційний	21,627.87
Позички членам	413,340.50	Фонд народний	3,156.07
		Фонд резервовий	98,001.57
		Фонд посмертний старого роду обезпечення	408,665.45
		Фонд сирітський	203,192.65
Разом	$3,557,230.61	Разом	$3,557,230.61

ЗАГАЛЬНІ ЗІСТАВЛЕННЯ.

Маєток У. Н. Союза з кінцем червня 1935	$3,557,230.61
Маєток У. Н. Союза з кінцем грудня 1934	3,394,777.14
Приріст маєтку У. Н. Союза за 6 місяців	$ 162,453.47
Маєток Молод. Деп. У. Н. С. з кінцем червня 1935	$366,483.03
Маєток Молод. Деп. У. Н. С. з кінцем грудня 1934	353,074.46
Приріст маєтку Молод. Деп. за 6 місяців	$13,408.57
Приріст маєтку У. Н. Союза за 6 місяців	$162,453.47
Приріст маєтку Молод. Деп. за 6 місяців	13,408.57
Чистий прихід від реальностей в банках до переносу до У. Н. Союза	16,136.73
Загальний приріст маєтку У. Н. Союза, крім книгарні і друкарні Свободи	$191,998.77

ЗВІТ З КОНТРОЛІ ЗАВІДАТЕЛЯ „СВОБОДИ"

ПРИХІД.		РОЗХІД.	
Січень	$6,941.13	Січень	$5,264.87
Лютий	5,021.11	Лютий	4,637.05
Березень	6,548.52	Березень	7,033.12
Квітень	5,233.20	Квітень	4,101.47
Травень	7,693.95	Травень	6,465.77
Червень	5,504.39	Червень	4,901.41
Разом	$36,942.30	Разом	$32,403.69

ПОЯСНЕННЯ ПРИХОДІВ І РОЗХОДІВ.

На прихід зложилися такі позиції:	
Передплата від членів У. Н. Союза	$24,420.00
Передплата приватна	1,752.24
Оголошення	2,570.53
Роботи У. Н. Союза	4,515.55
Роботи приватні	1,298.79
Торг в книгарні	1,362.74
Ріжні дрібні, як зворотки і т.п.	1,022.45
Разом	36,942.30

На розхід зложилися такі позиції:	
Платні редакторів і завідателя	$ 5,936.66
Платні робітників	11,938.20
Платні кореспондентів	887.90
Папір і інші друкарські матеріяли	5,377.42
Почта за часопис	2,883.08
Опал, світло, електрика	1,012.57
Видатки канцелярійні	1,122.91
Асекурація	315.99
Машинерія й інші друкарськіприряди	300.86
Направа машин	29.46
Купно книжок	854.50
Податок і ріжні	1,744.14
Разом	$32,403.69

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Прихід від 1-го січня до 30-го червня 1935 року	$36,942.30
Готівка в банку з днем 31-го грудня 1934 року	11,821.11
Разом	$48,763.41
Розхід від 1-го січня до 30-го червня 1935 року	32,403.69
Остає готівки по день 30-го червня 1935 року	$16,359.72
Депозит в ґазовій компанії	50.00
	$16,409.72

Готівка знаходиться:

New Jersey Title Gaurantee & Trust Co., Jersey City, N. J.	$6,356.01
Chase National Bank, New York, N. Y.	6,101.21
N. J. Title Guarantee & Trust Co., Jersey City, (Savings account)	3,578.00
Готівка на руках 30 червня 1935	324.50
Депозит в ґазовій компанії	50.00
	$16,409.72

Згідно зі статутом У. Н. Союза головна контрольна комісія перевела в липні 1935 року контролю діловодства й всього майна У. Н. Союза за час від 1. січня до 30. червня 1935 року, і отсим стверджує, що майно організації представляється так, як виказують повищі табелі. Діловодство головної канцелярії провадиться в повнім порядку.

Контрольна комісія також стверджує, що власники деяких реальностей, на котрих У. Н. Союз має морґеджі, залягають і надалі з плаченням податків і відсотків, і ця обставина змушує головний екзекутивний комітет У. Н. Союза перебирати такі реальности на власність організації.

Далі контрольна комісія стверджує, що реальности, перебрані організацією на власність, приносять при теперішнім адміністрованню їх Екзекутивою вищі відсотки, ніж це було передтим.

О. Е. Малицький, Дмитро Капітула, Антін Пашук.

ВІДКИ ПІШЛО СЛОВО „СІЛЮЕТА".

Слово „сілюета", себто образ, який дає лиш обриси одної тіни, має свою незвичайну історію. Винайшли його Французи, які хотіли забавитися на рахунок свого міністра фінансів, Етієна Сілюета. Цей міністер хотів французькі фінанси ратувати так, що ввів систему ощадности у всіх ділянках. Цим так дуже зразив собі всіх, що вже після кількох місяців мусів уступити (в р. 1759). За час його міністерства все носило ознаки незвичайної нужди. Між іншим цей міністер скасував звичай, що на пачках тютюну мальовали портрет розкішними цвітистими фарбами і ввів звичай рисувати лиш обриси портретів, виконані китайським тушем. Ті малюнки дістали назву „Портрет а ля Сілюет", або таки „Сілюет", і ця назва залишилася до сьогодні. Із цієї малярської маніри повстала інша подібна, з чорного паперу вирізана сілюета. Обі ці техніки розвинулися в 18-му столітті до незвичайної досконалости та й сьогодні ще вони є в моді.

Мусій Степанчук.

ВІВЦІ РІДНОЇ ПОЛОНИНИ.

Розбрилися білі хмари
По облаках синіх, чистих,
Наче овечок отари
По пасовиськах гористих.

Розбрилися, уганяють
По просторі голубому,
Мов ягнятонька шукають
Нені, батенька і дому.

Розбрилися й мої мрії,
Улітають за хмарками.
Тихі думи лиш сумнії
Мчать далеко небесами.

Розбрилися хмарки білі,
Бо їх вітер проганяє,
Розбіглися вівці сиві,
Бо за ними вовк гуляє.

Розбрилися мрії мої
За думками в край чарівний,
Де лишив я вівці свої
В полонині моїй рідній.

Розбрилися білі хмари
Та до купки прибігають,
А овечки мої сірі
Вовки люті роздирають.

Дитячі питання.

Чи кури несуться в неділю і свята?

*

Як паровіз знає, куди їхати?

*

Де переховується сніг підчас літа?

*

Що робить вітер, як не віє?

Зрозумів.

Старенька бабуся посилає маленького Івасика зі сусідства, щоби приніс їй з кооперативи 5 кг. кукурудзи.

Коли Івасик приніс, дає йому 2 сотики за дорогу.

Івась узяв і мовчить.

Бабуся питається:

— Що говориться, як одержиться 2 сотики? Не знаєш?

— Знати знаю, — відповідає Івась, але татуньо заборонили мені лаятися.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Музична сила.

Читаємо у "Windsor Daily Star" з 20 липня б. р., що п. Доня Стефанія, українська сольова співачка з Віндзор, Канада, даючи свій концерт (рісайтл) перед комісією вчителів у музичній консерваторії, вивязалася з відзначенням зі своїх сольових продукцій.

Панна Доня Стефанія студіює музику і вишколює свій голос у "Toronto Conservatory of Music". Вона сподівається вкоротці осягнути ступінь А. Т. С.М. Милий її спів чуємо теж часом і через українську радіову годину в Дітройт. Саме тепер Доня Стефанія повернулася з Вінніпеґу, де перебула милі вакації. Отсею дорогою передаємо їй бажання найкращих успіхів у дальших студіях, бо певні, що з тих успіхів буде користь і для українського імени.

Ю. М. Ш.

ОЗОН ПАРК, Н. Й.

Протест проти депортації чужинців.

Прочитавши редакційну статтю в нашій „Свободі" в справі законопроекту Дайса про депортацію чужинців з Америки та передискутувавши її на зборах тов. Вільна Україна, від. 200 У. Н. Союза, рішено одноголосно вислати телеграфічно на руки предсідника іміґраційного та натуралізаційного комітету, Семюела Дікстайна, резолюцію такого змісту:

To Congressman Dickstein,
Washington, D. C.

At our meeting, hedl on Aug. 10, 1935, at 9216-95th ave. Ozone Park, N. Y., a resolution was passed and carried condemning, and protesting against the bill which congressman Dies has introduced against the foreign born residing in the United States. We also condemn and protest against any other bill that might be introduced against the foreign born.

Sincerely yours
Society of Free Ukraine
Branch 200.

Michael Sawka, president; Jacob Zatkowski, treasurer; Peter Gospodarec, secretary.

Водписте молко.

— Чому то молоко таке водписте?

— Бо корови пасуться все на дощі.